

Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Беларуская мова **10** клас

Прыкладнае каляндарна- тэматычнае планаванне

*(53 гадзіны на год – пры арганізацыі
адукацыйнага працэсу дома
і ў арганізацыях аховы здароўя)*

2016 / 2017 навучальны год

Дапаможнік для настаўнікаў устаноў
агульнай сярэдняй адукацыі

Мінск
Нацыянальны інстытут адукацыі
«Аверсэв»
2016

Прадмова

Аўтар:
В. У. Зелянко

Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне распрацавана ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай па беларускай мове для 10 класа, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у 2015 г. Планаванне разлічана на 53 гадзіны (1/2 гадзіны на тыдзень), якія адводзяцца на вывучэнне беларускай мовы ў 10 класе пры арганізацыі адукацыйнага працэсу дома і ў арганізацыйных аховы здароўя. У планаванні рэалізуюцца патрабаванні адукацыйнага стандарту па прадмеце, вызначаюцца паслядоўнасць урокаў, у тым ліку кантрольных урокаў і ўрокаў развіцця маўлення.

У аснове планавання ўрокаў беларускай мовы пакладзены сістэмна-функцыянальны, камунікатыва-дзейнасны і лінгвакултуралагічны падыходы, а таксама прыняты сістэматычнага паўтарэння і патлыблення ведаў вучняў, які прадугледжвае зварот да пройдзенага ў папярэдніх класах.

Выданне мае на мэце дапамагчы настаўніку ў наладжванні адукацыйнага працэсу, але не павінна стрымліваць яго ініцыятывы і творчага падыходу да выкладання прадмета. Настаўнік можа размеркаваць вучэбны матэрыял па-іншаму з улікам асаблівасцей кожнага класа.

Беларуская мова 10 клас

53 гадзіны на год, 1/2 гадзіны на тыдзень; з іх 9 гадзін — на пісьмовыя работы

Беларуская мова : вучэб. дапам. для 10-га класа ўстаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / Г. М. Валочка [і інш.]. — 2-е выд., перапрац. і дап. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2016. — 240 с.

№ урока і дата правядзення	Тэма ўрока	Колькасць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
І чвэрць (8 урокаў) Роля мовы ў жыцці чалавека і грамадства (1 гадзіна)					
1	Роля мовы ў жыцці чалавека і грамадства	1	Пашырыць веды вучняў пра ролю мовы ў жыцці чалавека і грамадства. Сфарміраваць уяўленне пра грамадскую сутнасць мовы (мова — сродак зносін), моўныя патрэбы асобы і грамадства, ролю беларускай мовы ў развіцці нацыянальнай культуры. Удасканалваць уменні адэкватна ўспрымаць вуснае і пісьмовае маўленне, весці дыялог у сітуацыі афіцыйных маўленчых зносін	Фармулёўка асноўных палажэнняў тэксту пра мову як сацыяльную з'яву; запіс пад дыктоўку выказванняў дзеячаў беларускай культуры пра ролю мовы ў жыцці чалавека і грамадства (рэкамендуецца выкарыстаць кнігу А. А. Каўруса «Слова наша роднае», 1986); дэкламацыя вершаў пра беларускую мову; дыспут на тэму «Якую мову называюць роднай?» (на аснове артыкула А. Я. Міхневіча «Родная мова» з энцыклапедыі «Беларуская мова», 1994, с. 458)	§ 1, практ. 4*

* Аб'ём дамашняга задання вызначаецца настаўнікам з улікам узроўню падрыхтаванасці вучняў і можа мець дыферэнцыраваны характар.

Працяг

1	2	3	4	5	6
Маўленне (4 гадзіны, з іх 1 гадзіна — на пісьмовую работу)					
2	Маўленне як працэс маўленчых зносін. Умовы маўленчых зносін	1	Сфарміраваць уяўленне пра маўленне як працэс маўленчых зносін, узаемазвязь мовы і маўлення. Узнавіць і сістэматызаваць веды пра ўмовы маўленчых зносін. Выпрацоўваць уменне даваць характарыстыку маўленчай сітуацыі	Пераказ вучэбнага тэксту пра сродкі камунікацыі; вуснае паведамленне на тэму «Сітуацыя маўлення» з апорай на схему; вызначэнне задач камунікацыі ў розных стылях маўлення з апорай на табліцу; характарыстыка маўленчых сітуацый, у якіх могуць быць выкарыстаны тэксты; падрыхтоўка вусных выказванняў з улікам прапанаваных маўленчых сітуацый	§ 2, практ. 8 (II)
3	Віды маўленчай дзейнасці: гаварэнне, слуханне, чытанне і пісьмо	1	Пашырыць веды пра віды маўленчай дзейнасці (гаварэнне, слуханне, чытанне і пісьмо), іх ролю ў фарміраванні асобы. Удасканалваць уменні складаць план вучэбнага тэксту, вусна пераказваць тэкст, перакладаць тэкст з рускай мовы на беларускую	Гутарка на аснове зместу вучэбных тэкстаў пра слуханне і гаварэнне; складанне плана вучэбнага тэксту пра чытанне і яго віды, вусны пераказ тэксту; тлумачэнне сэнсу прыказак аб правілах маўленчых паводзін; пераклад з рускай мовы на беларускую тэксту пра пісьмо	§ 3, практ. 18
4	Формы маўленчай камунікацыі: вусная і пісьмовая, дыялагічная і маналагічная	1	Пашырыць веды пра спецыфіку вуснага і пісьмовага, дыялагічнага і маналагічнага маўлення. Замацаваць уменне выяўляць моўныя асаблівасці вуснага і пісьмовага, дыялагічнага і маналагічнага маўлення. Удасканалваць уменні	Тлумачэнне сэнсу прыказак пра асаблівасці вуснага і пісьмовага маўлення; пераклад з рускай мовы на беларускую тэксту пра асаблівасці вуснага і пісьмовага маўлення; вызначэнне ролі жэстаў і мімікі ў вусным маўленні; выразнае	§ 4, 5, практ. 25

1	2	3	4	5	6
			адэкватна ўспрымаць вуснае і пісьмовае маўленне, выразна чытаць дыялогі і маналогі, перакладаць тэкст з рускай мовы на беларускую, ствараць уласныя выказванні з улікам прапанаванай маўленчай сітуацыі	чытанне дыялогаў і маналогаў, характарыстыка маўленчых сітуацый; вызначэнне формаў маўленчай камунікацыі, якія выкарыстоўваюцца ў пэўных маўленчых сітуацыях; стварэнне вуснага выказвання з улікам прапанаванай маўленчай сітуацыі	
5	Пісьмовая творчая работа	1	Удасканальваць уменне ствараць пісьмовае выказванне на прапанаваную тэму: адбіраць неабходныя факты для раскрыцця аўтарскай задумы; падпарадкоўваць кампазіцыю тэксту адпаведнаму тыпу маўлення; працаваць над моўным афармленнем выказвання		
Тэкст (3 гадзіны, з іх 1 гадзіна – на пісьмовую работу)					
6	Тэкст як адзінка мовы і маўлення. Прыметы тэксту	1	Пашырыць веды пра тэкст як адзінку мовы і маўлення, прыметы тэксту (сэнсавую цэласнасць, тэматычнае адзінства, разгорнутасць, звязнасць, паслядоўнасць, завершанасць), віды і моўныя сродкі сувязі сказаў у тэксце. Удасканальваць уменні вызначаць тэму і асноўную думку тэксту, даваць загаловак, дзяліць тэкст на часткі (падтэмы і мікратэмы) і абзацы,	Вызначэнне лексічнага значэння слова <i>тэкст</i> у прапанаваных словазлучэннях; вызначэнне тэмы і асноўнай думкі тэксту, выдзяленне апорных слоў; вызначэнне прымет тэксту, падбор загаловака; абгрунтаванне падзелу тэксту на абзацы, вызначэнне падтэм і мікратэм, складанне плана тэксту; вызначэнне відаў і моўных сродкаў сувязі сказаў у тэксце	§ 6, 7, 9, 10, практ. 51

6

1	2	3	4	5	6
			выдзяляць апорныя (ключавыя) словы, словазлучэнні і сказы, вызначаць віды і сродкі сувязі сказаў і частак у тэксце		
7	Кантрольны дыктант	1	Выявіць узровень сфарміраванасці арфаграфічных і пунктуацыйных уменняў і навыкаў		
8	Апісанне, апавяданне, разважанне як універсальныя функцыянальныя тыпы маўлення	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды пра апісанне, апавяданне, разважанне як тыпы маўлення, кампазіцыйную будову тэкстаў розных тыпаў. Удасканальваць уменні абгрунтоўваць прыналежнасць тэксту да пэўнага тыпу, аналізаваць будову тэкстаў розных тыпаў, складаць іх кампазіцыйныя схемы, ствараць тэксты розных тыпаў	Вызначэнне тыпу тэксту, складанне яго кампазіцыйнай схемы, абгрунтаванне падзелу тэксту на абзацы; абгрунтаванне прыналежнасці тэксту да пэўнага тыпу; узналежненне прапушчанага фрагмента тэксту; аналіз будовы тэксту, у якім сумяшчаюцца розныя тыпы маўлення, складанне плана тэксту; стварэнне тэкстаў розных тыпаў	
II чвэрць (8 урокаў) Фанетыка і арфаэзія. Арфаграфія і культура маўлення (16 гадзін, з іх 2 гадзіны – на пісьмовыя работы)					
9	Гукавая абалонка слова. Вымаўленне галосных і зычных гукаў, некаторых спалучэнняў зычных	1	Узнавіць і падагульніць веды пра фанетычную сістэму беларускай мовы, класіфікацыю гукаў, правільны вымаўлення галосных і зычных гукаў, некаторых спалучэнняў зычных. Удасканальваць уменні выяўляць пэўныя гукі ў словах, рабіць фанетычны разбор слоў.	Вызначэнне спосабаў абазначэння мяккасці зычных у словах; вызначэнне ў тэксце слоў, у якіх літары е, ё, ю, я, і абазначаюць два гукі; знаходжанне сярод прапанаваных пар слоў тых, якія адрозніваюцца паміж сабой асобнымі гукі; знаходжанне ў словах літар, якія абазначаюць	§ 11, 13, практ. 62

7

1	2	3	4	5	6
			Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад арфаэпічных норм	парныя звонкія зычныя гукі; вызначэнне слоў, у якіх усе зычныя гукі глухія, санорныя; знаходжанне ў тэксце слоў з няпарнымі цвёрдымі зычнымі; вуснае паведамленне (з апорай на табліцу) аб правілах вымаўлення спалучэнняў зычных гукаў; чытанне прыказак у адпаведнасці з нормамі літаратурнага вымаўлення; фанетычны разбор слоў	
10	Пазіцыйныя і гістарычныя чаргаванні гукаў. Націск у беларускай мове	1	Пашырыць веды пра пазіцыйныя і гістарычныя чаргаванні гукаў, націск у беларускай мове, акцэнталагічныя нормы. Выпрацоўваць уменні адрозніваць пазіцыйныя і гістарычныя чаргаванні галосных і зычных гукаў. Удасканалваць уменні захоўваць акцэнталагічныя нормы, вымаўляць у адпаведнасці з акцэнталагічнымі нормамі беларуска-рускія адпаведнікі, якія адрозніваюцца месцам націску; вызначаць сэнсава-стылістычную ролю фанетычных сродкаў у мастацкіх тэкстах. Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад акцэнталагічных норм	Вызначэнне гукаў, якія чаргуюцца ў словах; падбор уласных прыкладаў на пазіцыйныя і гістарычныя чаргаванні зычных гукаў; чытанне слоў з захаваннем акцэнталагічных норм; запіс слоў рускай мовы на беларуску, пастаноўка націску; знаходжанне ў тэксце слоў з памылкамі, абумоўленымі няведаннем акцэнталагічных норм, выпраўленне памылак; выяўленне сэнсава-стылістычных магчымасцей алітарачыі ў паэтычных тэкстах; устаўленне сувязі паміж гучаннем і лексічным значэннем слоў; характарыстыка фанетычных асаблівасцей беларускай мовы	§ 12, 14, практ. 75

8

1	2	3	4	5	6
11	Прынцыпы беларускай арфаграфіі. Напісанні, заснаваныя на фанетычным прынцыпе. Правапіс галосных о, э, а	1	Сфарміраваць уяўленне аб прынцыпах беларускай арфаграфіі, напісаннях, заснаваных на фанетычным прынцыпе. Пашырыць веды аб правапісе галосных о, э, а . Удасканалваць навыкі напісання галосных о, э, а ў адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	Падбор уласных прыкладаў напісанняў, заснаваных на фанетычным прынцыпе арфаграфіі; спісванне слоў, сказаў з устаўкай прапушчаных літар; змена слоў, падбор да іх аднакаранёвых з чаргаваннямі [о] – [а], [э] – [а]; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы	§ 15, практ. 97
12	Правапіс галосных е, ё, я	1	Пашырыць веды аб правапісе галосных е, ё, я . Удасканалваць навыкі напісання галосных е, ё, я ў адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	Спісванне слоў, тэксту з устаўкай прапушчаных літар; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы; змена слоў, падбор да іх аднакаранёвых, каб е, ё стаялі не пад націскам; знаходжанне ў тэксце слоў, у якіх праяўляецца аканне і яканне	§ 15, практ. 103
13 14	Кантрольны падрабязны пераказ тэксту	2	Удасканалваць уменне падрабязна пераказваць тэкст з захаваннем яго жанрава-стылістычных і моўных асаблівасцей: раскрываць тэму і асноўную думку тэксту; паслядоўна перадаваць падзеі, логіку і кампазіцыю тэксту-арыгінала; выкарыстоўваць моўныя сродкі ў адпаведнасці з камунікатыўнай задачай		

9

1	2	3	4	5	6
15	Праваніс спалучэнняў галосных у запазычаных словах	1	Пашырыць веды аб правапісе спалучэнняў галосных у запазычаных словах. Удасканалваць навыкі напісання спалучэнняў галосных у запазычаных словах у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Спісванне слоў, тэкстаў з устаўкай прапушчаных літар; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы; падбор да слоў аднакаранёвых, каб націскныя галосныя сталі не пад націскам; выбарачнае спісванне слоў	§ 15, практ. 108
16	Праваніс прыстаўных галосных, прыстаўных і ўстаўных зычных	1	Пашырыць веды аб правапісе прыстаўных галосных, прыстаўных і ўстаўных зычных. Удасканалваць навыкі напісання прыстаўных галосных, прыстаўных і ўстаўных зычных у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Выбарачнае спісванне слоў з прыстаўнымі галоснымі; спісванне слоў з устаўкай прапушчаных літар; складанне сказаў з прапанаванымі парамі слоў; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы; выбар правільнага варыянта напісання слоў; спісванне тэксту з устаўкай прапушчаных літар	
III чвэрць (21 урок)					
17	Праваніс <i>у і ў</i>	1	Пашырыць веды аб правапісе літар <i>у і ў</i> . Удасканалваць навыкі напісання літар <i>у і ў</i> у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Спісванне слоў, сказаў, тэксту з устаўкай прапушчаных літар; выбарачнае спісванне слоў; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы	§ 15, практ. 121
18	Праваніс <i>д і дз, т і ц</i>	1	Пашырыць веды аб правапісе <i>д і дз, т і ц</i> . Удасканалваць навыкі напісання <i>д і дз, т і ц</i> у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Параўнанне вымаўлення слоў у беларускай і рускай мовах; выбарачнае спісванне слоў; спісванне сказаў з раскрыццём дужак; пераклад тэксту з рускай мовы на беларускую	§ 15, практ. 124

1	2	3	4	5	6
19	Праваніс падоўжаных зычных, некаторых спалучэнняў зычных	1	Пашырыць веды аб правапісе падоўжаных зычных, спалучэнняў зычных <i>зн, сн, сл, рн, рц, шч</i> . Выпрацоўваць уменне адрозніваць падоўжаныя зычныя ад падвоеных. Удасканалваць навыкі напісання падоўжаных зычных, спалучэнняў зычных <i>зн, сн, сл, рн, рц, шч</i> у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Спісванне слоў, тэксту з устаўкай прапушчаных літар; выбарачнае спісванне слоў з падаўжэннем і падваеннем зычных; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы; запіс слоў у адпаведнасці з прыведзенымі лексічнымі значэннямі	§ 15, практ. 132
20	Напісанні, заснаваныя на марфалагічным прынцеце	1	Пашырыць веды пра напісанні, заснаваныя на марфалагічным прынцеце беларускай арфаграфіі. Удасканалваць навыкі напісання слоў паводле марфалагічнага прынцецу арфаграфіі	Спісванне слоў з раскрыццём дужак; тлумачэнне правапісу слоў; спісванне афарызмаў з устаўкай прапушчаных літар і раскрыццём дужак; падрыхтоўка сачынення-мініяцюры на тэму аднаго з афарызмаў	§ 16, практ. 140
21 22	Праваніс мяккага знака і апострафа	2	Пашырыць веды аб правапісе змякчальнага, раздзяляльнага мяккага знака і апострафа. Удасканалваць навыкі напісання слоў са змякчальным, раздзяляльным мяккім знакам і апострафам у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормаў	Вызначэнне спосабаў абазначэння мяккасці зычных у словах; утварэнне ад прыведзеных дзеясловаў формаў загоднага ладу; выбарачнае спісванне слоў са змякчальным і раздзяляльным мяккім знакам; спісванне слоў, сказаў з устаўкай мяккага знака або апострафа; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы; тлумачэнне правапісу мяккага знака і апострафа ў словах тэксту	§ 17, практ. 144, 150

1	2	3	4	5	6
23	Правіпіс вялікай і малой літар	1	Пашырыць веды аб правіпісе вялікай і малой літар. Удасканалваць навыкі напісання вялікай і малой літар у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	Тлумачэнне правіпісу вялікай і малой літар у спадлучэннях слоў, тэкце; падбор прыкладаў, якія ілюструюць розныя пункты правіла правіпісу вялікай і малой літар; складанне сказаў з прапанаванымі словамі; устанавленне адпаведнасці паміж датамі і назвамі свят, запіс назваў свят з раскрыццём дужак	§ 18, практ. 152
24	Правілы напісання слоў разам, праз злучок і асобна	1	Пашырыць веды аб правілах напісання слоў разам, праз злучок і асобна. Удасканалваць навыкі напісання слоў разам, праз злучок, асобна ў адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	Выбарачнае спісванне слоў з раскрыццём дужак; спісванне сказаў з устаўкай прапушчаных літар і раскрыццём дужак; пераклад тэксту з рускай мовы на беларускую	§ 19, практ. 160
Лексіка. Фразеалогія. Культура маўлення (5 гадзін, з іх 1 гадзіна – на пісьмовую работу)					
25	Лексічнае і граматычнае значэнні слова. Прамое і пераноснае значэнні слова	1	Узнавіць і пашырыць веды пра лексічнае і граматычнае значэнні слова, адназначныя і мнагазначныя словы, прамое і пераноснае значэнні слова. Сфарміраваць уяўленне пра спосабы ўзнікнення новых значэнняў слоў. Выпрацоўваць уменні карыстацца рознымі прыёмамі пры тлумачэнні лексічных значэнняў слоў, адрозніваць адназначныя і мнагазначныя словы, прамое і пераноснае значэнні слова. Фарміраваць патрэбнасць	Вызначэнне слоў паводле лексічных значэнняў; устанавленне адпаведнасці паміж словамі і іх лексічнымі значэннямі; знаходжанне сказаў, у якіх парушаны лексічныя нормы; размежаванне адназначных і мнагазначных слоў; паведамленне (з апорай на табліцу) пра спосабы ўзнікнення новых значэнняў слоў; вызначэнне словазлучэнняў, у якіх словы ўжыты ў пераносным значэнні; вызначэнне тыпу пераноснага значэння слоў у словазлучэннях	§ 20, практ. 169

1	2	3	4	5	6
			і ўменне карыстацца тлумачальнымі слоўнікамі. Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад лексічных норм		
26	Амонімы	1	Узнавіць і пашырыць веды пра амонімы. Сфарміраваць уяўленне пра тыпы амонімаў. Выпрацоўваць уменні тлумачыць лексічнае значэнне амонімаў, адрозніваць амонімы ад мнагазначных слоў, вызначаць тып аманіміі. Фарміраваць патрэбнасць і ўменне карыстацца слоўнікамі амонімаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад лексічных норм	Размежаванне амонімаў і мнагазначных слоў; вызначэнне тыпаў амонімаў, ужытых у сказах; складанне сказаў з прапанаванымі амонімамі; тлумачэнне значэнняў міжмоўных амонімаў	§ 21, практ. 174
27	Сінонімы. Антонімы. Паронімы	1	Узнавіць і пашырыць веды пра сінонімы, антонімы, паронімы. Замацоўваць уменні знаходзіць у сказах і тэкстах сінонімы, антонімы, паронімы, вызначаць іх ролю ў маўленні, ужываць сінонімы, антонімы, паронімы ў маўленні. Фарміраваць патрэбнасць і ўменне карыстацца слоўнікамі сінонімаў, антонімаў, паронімаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад лексічных норм	Вусны пераказ вучэбнага тэксту пра сінонімы; знаходжанне ў тэкстах сінонімаў, характарыстыка сферы іх ужывання; знаходжанне ў прыказках антонімаў, вызначэнне іх ролі; устаўка ў прыказкі прапушчаных антонімаў; складанне сказаў з паронімамі (<i>балотны – балоцісты, згадка – здагадка, карыслівы – карысны і інш.</i>); выпраўленне маўленчых памылак, звязаных з няправільным ужываннем	§ 21, практ. 183

1	2	3	4	5	6
				паронімаў (<i>гліняны бераг</i> замест <i>гліністы</i> , <i>жніўняскія песні</i> замест <i>жніўныя</i> і пад.); падрыхтоўка вуснага выказвання на тэму «Радзімы вялікай няма без малое» (У. Мазго) з выкарыстаннем сінонімаў і антонімаў	
28	Фразеалагізмы, іх роля ў маўленні	1	Узнавіць веды пра фразеалагізмы, іх ролю ў маўленні. Замацоўваць уменні знаходзіць у сказах і тэкстах фразеалагізмы, тлумачыць іх значэнне, вызначаць сэнсавыстылістычную ролю, карыстацца стылістычнымі магчымасцямі лексікі і фразеалогіі. Фарміраваць патрэбнасць і ўменне карыстацца фразеалагічнымі слоўнікамі. Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад фразеалагічных норм	Знаходжанне ў сказах фразеалагізмаў, тлумачэнне іх значэння, вызначэнне сінтаксічнай функцыі; складанне сказаў з прапанаванымі словазлучэннямі ў ролі свабодных і фразеалагічных адзінак (<i>вылятаць з гнязда</i> , <i>стаяць на дарозе</i> , <i>стары воўк</i> і інш.); вуснае выказванне пра стылістычнае выкарыстанне фразеалагізмаў; падбор да рускіх прыказак беларускіх адпаведнікаў; вызначэнне рыс нацыянальнага характару, якія знайшлі адбітак у беларускіх прыказках; напісанне міні-сачынення на тэму «На экзамене» з выкарыстаннем фразеалагізмаў <i>вады ў рот набраць</i> , <i>дрыжаць як асінавы ліст</i> , <i>віляць хвостом</i> , <i>курам на смех</i> , <i>загаворваць зубы</i> і інш.	§ 22, практ. 189

1	2	3	4	5	6
29	<i>Пісьмовая творчая работа</i>	1	Удасканальваць уменне ствараць пісьмовае выказванне на прапанаваную тэму: адбіраць неабходныя факты для раскрыцця аўтарскай задумкі; падпарадкоўваць кампазіцыю тэксту адпаведнаму тыпу маўлення; працаваць над моўным афармленнем выказвання		
Марфемная будова слова. Словаўтварэнне і арфаграфія. Культура маўлення (5 гадзін, з іх 1 гадзіна – на пісьмовую работу)					
30	Склад слова. Марфема як мінімальна значыма адзінка мовы. Вытворная і невытворная асновы. Утваральная аснова	1	Узнавіць і пашырыць веды пра марфемную будову слова, ролю марфем у слове, віды асноў. Фарміраваць уменне тлумачыць значэнне марфем у словах, адрозніваць невытворныя і вытворныя асновы, аднакаранёвыя словы і формы аднаго і таго слова. Удасканальваць уменне рабіць марфемны разбор слоў. Фарміраваць патрэбнасць і ўменне карыстацца марфемнымі слоўнікамі	Размежаванне слоў з невытворнымі і вытворнымі асновамі; тлумачэнне значэння канчаткаў у словах тэксту; выпісанне з тэксту аднакаранёвых слоў і формаў аднаго і таго слова; устаўка ў тэкст прапушчаных слоў, іх марфемны разбор; падбор вытворных слоў з прапанаванымі каранямі; падбор беларускіх адпаведнікаў да слоў рускай мовы	§ 23, практ. 195
31	Правалі <i>і, ы, й</i> пасля прыставак. Правалі прыставак, якія заканчваюцца на зычны	1	Сістэматызаваць і пашырыць веды аб правалісе літар <i>і, ы, й</i> пасля прыставак, вымаўленне злучніка <i>і</i> ў розных становішчах, правалісе прыставак, якія заканчваюцца на зычны. Удасканальваць навыкі	Спісванне фразеалагізмаў з устаўкай літар <i>і, ы, й</i> , тлумачэнне сэнсу фразеалагізмаў; выбарчае спісванне слоў з устаўкай прапушчаных літар; запіс спалучэнняў слоў, прыведзеных у транскрыпцыі;	§ 24, практ. 201

1	2	3	4	5	6
			напісання літар і, ы, й пасля прыставак, прыставак на з, с, д, б у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	утварэнне слоў з дапамогай прыставак на з, с ; спісванне сказаў з устаўкай прапушчаных літар; пераклад тэксту з рускай мовы на беларускую	
32	Спосабы ўтварэння слоў	1	Узнавіць веды пра асноўныя спосабы словаўтварэння. Сістэматызаваць веды пра формаўтваральныя і словаўтваральныя марфемы. Удасканальваць уменне рабіць словаўтваральны разбор слоў. Фарміраваць патрэбнасць і ўменне карыстацца словаўтваральнымі слоўнікамі. Выпрацоўваць уменні вызначаць ролю словаўтваральных сродкаў у тэксце, карыстацца стылістычнымі магчымасцямі словаўтварэння. Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад словаўтваральных норм	Складанне плана вучэбнага тэксту пра спосабы словаўтварэння, вусны пераказ; вызначэнне спосабаў утварэння слоў; спісванне тэксту з утварэннем дзееспрыметнікаў ад дзеясловаў; вызначэнне, якім стылям маўлення ўласцівы пэўныя словаўтваральныя сродкі; вуснае паведамленне пра формаўтваральныя і словаўтваральныя марфемы з апорай на табліцу; вызначэнне стылістычнай ролі слоў з суфіксами ацэнкі ў тэксце; тлумачэнне значэнняў аўтарскіх наватвораў; словаўтваральны разбор слоў	§ 25, практ. 205
33	Утварэнне і правапіс складаных і складанаскарочаных слоў	1	Пашырыць веды аб утварэнні складаных і складанаскарочаных слоў, правапісе галосных у складаных словах. Удасканальваць навыкі напісання складаных і складанаскарочаных слоў у адпаведнасці з арфаграфічнымі нормамі	Утварэнне і запіс складаных, складанаскарочаных слоў (<i>прафсаюзны камітэт — прафкам, газавая прамысловасць — газпрам, лінейны карабель — лінкар</i> і пад.); падбор і запіс уласных назваў паселішчаў з пачатковымі часткамі <i>Нова-</i> (<i>Нава-</i>), <i>Верхне-</i> (<i>Верхня-</i>),	§ 26, практ. 218

1	2	3	4	5	6
				<i>Ніжне-</i> (<i>Ніжня-</i>) і інш. (<i>Новалукомль, Верхнядзвінск, Ніжнявартайск</i> і інш.); спісванне слоў, сказаў, тэксту з устаўкай прапушчаных літар	
34	Кантрольны дыктант	1	Выявіць узровень сфарміраванасці арфаграфічных і пунктуацыйных уменняў і навыкаў		
Марфалогія і арфаграфія. Культура маўлення (16 гадзін, з іх 3 гадзіны — на пісьмовыя работы)					
35	Сістэма часцін мовы беларускай мовы. Назоўнік: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Лексіка-граматычныя разрады назоўнікаў	1	Пашырыць веды пра сістэму часцін мовы ў беларускай мове. Узнавіць і пашырыць веды пра назоўнік як часціну мовы, лексіка-граматычныя разрады назоўнікаў. Удасканальваць уменні знаходзіць у тэкстах назоўнікі, даваць ім лексіка-граматычную характарыстыку, адрозніваць адушаўленыя назоўнікі ад неадушаўленых на аснове лексічных і граматычных паказчыкаў, рабіць марфалагічны разбор назоўнікаў. Развіваць уменне вызначаць сэнса-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці назоўнікаў	Складанне схем «Сістэма часцін мовы»; вызначэнне часцінамоўнай прыналежнасці аднакаронавых слоў (<i>тры, тройка, тройчы, трайны, утрох, трое, патройць</i> і пад.); вуснае паведамленне пра назоўнік як часціну мовы з апорай на схему; лексіка-граматычная характарыстыка назоўнікаў з тэксту; вуснае паведамленне пра размежаванне адушаўленых і неадушаўленых назоўнікаў з апорай на табліцу; размежаванне адушаўленых і неадушаўленых назоўнікаў; знаходжанне ў тэксце прыкладаў пераходу агульных назоўнікаў ва ўласныя, адушаўленых у неадушаўленыя; знаходжанне ў сказах памылак, абумоўленых парушэннем марфалагічных норм; марфалагічны разбор назоўнікаў	§ 27, 28, практ. 224

1	2	3	4	5	6
36	Лік і род назоўнікаў	1	Узнавіць і пашырыць веды пра катэгорыі ліку і роду назоўнікаў. Удасканальваць уменні вызначаць лік, род назоўнікаў, змяняць назоўнікі па ліках, захоўваць марфалагічныя нормы пры ўжыванні назоўнікаў, лік, род якіх не супадае ў беларускай і рускай мовах, назоўнікаў, якія маюць форму толькі адзіночнага ці толькі множнага ліку, назоўнікаў агульнага роду, нескланяльных назоўнікаў і абрэвіятур, неадусаўлёных складаных назоўнікаў. Выпрацоўваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Вуснае паведамленне на тэму «Лік назоўнікаў» з апорай на табліцу; змяненне назоўнікаў па ліках; падбор беларускіх адпаведнікаў да назоўнікаў, лік якіх не супадае ў беларускай і рускай мовах; выпраўленне граматычных памылак ва ўжыванні назоўнікаў адзіночнага і множнага ліку; знаходжанне ў тэксце назоўнікаў, якія ўжываюцца толькі ў форме адзіночнага ліку; вусны пераказ вучэбнага тэксту пра род назоўнікаў; дапасаванне прыметнікаў да назоўнікаў, род якіх не супадае ў беларускай і рускай мовах; выпраўленне граматычных памылак ва ўжыванні назоўнікаў агульнага роду; складанне словазлучэнняў «прыметнік + нескланяльны назоўнік»; вызначэнне роду неадусаўлёных складаных назоўнікаў	§ 28, практ. 241
37	Скланенне назоўнікаў, правапіс скланавых канчаткаў	1	Сістэматызаваць і пашырыць веды пра скланавыя канчаткі назоўнікаў 1, 2, 3-га скланення адзіночнага і множнага ліку, рознаскланяльных назоўнікаў. Удасканальваць уменні правільна ўтвараць і ўжываць у маўленні скланавыя формы назоўнікаў 1, 2, 3-га скланення	Вуснае паведамленне (з апорай на табліцы) пра скланавыя канчаткі назоўнікаў 1, 2, 3-га скланення, асаблівасці скланення рознаскланяльных назоўнікаў; утварэнне формаў давальнага, творнага і меснага склонаў адзіночнага ліку назоўнікаў 1-га скланення; складанне	

1	2	3	4	5	6
			адзіночнага і множнага ліку, рознаскланяльных назоўнікаў, нескланяльных назоўнікі. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	словазлучэнняў з назоўнікамі 2-га скланення ў форме роднага склону; падбор беларускіх адпаведнікаў да рускамоўных назоўнікаў 2-га скланення ў форме меснага склону; групоўка назоўнікаў 3-га скланення ў сінанімічныя рады, запіс назоўнікаў у форме творнага склону адзіночнага ліку; спісванне сказаў з ужываннем рознаскланяльных назоўнікаў у патрэбнай скланавай форме; выпраўленне граматычных памылак ва ўжыванні нескланяльных назоўнікаў; утварэнне формаў роднага склону множнага ліку ад прапанаваных назоўнікаў	
IV чвэрць (16 урокаў)					
38	Прыметнік: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Разрады прыметнікаў паводле значэння. Поўныя і кароткія прыметнікі	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды аб прыметніку як часціне мовы, разрадах прыметнікаў паводле значэння, поўных і кароткіх прыметнікаў, іх граматычных асаблівасцях. Удасканальваць уменні знаходзіць у тэкстах прыметнікі, вызначаць іх разрады паводле значэння, ужываць поўную і кароткую формы прыметнікаў, рабіць марфалагічны разбор прыметнікаў.	Вуснае паведамленне аб прыметніку як часціне мовы з апорай на план і схему; знаходжанне ў тэксце якасных, адносных і прыналежных прыметнікаў; замена ў словазлучэннях назоўнікаў роднага склону прыналежнымі прыметнікамі; выбар сярод прапанаваных прыналежных прыметнікаў тых, што ўтвораны ў адпаведнасці з марфалагічнымі нормамі; пераклад тэксту	§ 30, 32, практ. 295

1	2	3	4	5	6
			Развіваць уменне вызначаць сэнсава-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці прыметнікаў	з рускай мовы на беларускую, параўнанне ўжывання поўнай і кароткай формаў прыметнікаў у беларускай і рускай мовах; марфалагічны разбор прыметнікаў	
39	Утварэнне ступеней параўнання якасных прыметнікаў	1	Сістэматызаваць веды аб ступенях параўнання якасных прыметнікаў. Удасканалваць уменне ўтвараць і ўжываць ступені параўнання якасных прыметнікаў у адпаведнасці з марфалагічнымі нормамі. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Знаходжанне ў тэксце прыметнікаў, ужытых у форме ступеней параўнання; утварэнне ад прыметнікаў усіх магчымых формаў ступеней параўнання; пераклад сказаў з рускай мовы на беларускую, параўнанне ўтварэння і ўжывання формаў ступеней параўнання прыметнікаў у беларускай і рускай мовах; выпраўленне памылак ва ўтварэнні і ўжыванні формаў ступеней параўнання прыметнікаў	§ 31, практ. 286
40	Лічэбнік: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Разрады лічэбнікаў паводле будовы, значэння і граматычных прымет. Скланенне і правапіс лічэбнікаў	1	Сістэматызаваць веды пра лічэбнік як частціну мовы, разрады лічэбнікаў паводле будовы, значэння і граматычных прымет, скланенне і правапіс колькасных, парадкавых, зборных і дробавых лічэбнікаў, спалучальнасць зборных лічэбнікаў з назоўнікамі і займеннікамі. Удасканалваць уменні знаходзіць у тэксце лічэбнікі, утвараць і ўжываць склонавыя формы лічэбнікаў у адпаведнасці з марфалагічнымі нормамі, правільна спалучаць	Размежаванне лічэбнікаў і слоў іншых часцін мовы; вуснае паведамленне пра разрады лічэбнікаў з апорай на табліцу; вызначэнне разрадаў лічэбнікаў, ужытых у тэксце; скланенне колькасна-іменных спалучэнняў; спісванне сказаў з заменай лічбаў словамі; выпраўленне граматычных памылак, звязаных з ужываннем лічэбнікаў; утварэнне колькасна-іменных спалучэнняў са зборнымі лічэбнікамі; марфалагічны разбор лічэбнікаў	§ 33, 34, практ. 301

1	2	3	4	5	6
			зборныя лічэбнікі з назоўнікамі і займеннікамі, рабіць марфалагічны разбор лічэбнікаў. Развіваць уменне вызначаць сэнсава-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці лічэбнікаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм		
41	Займеннік: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Разрады займеннікаў. Утварэнне і правапіс займеннікаў	1	Сістэматызаваць веды пра займеннік як частціну мовы, разрады займеннікаў. Фарміраваць уменні знаходзіць у тэксце займеннікі, вызначаць іх разрады, правільна ўжываць у маўленні склонавыя формы займеннікаў, рабіць марфалагічны разбор займеннікаў. Развіваць уменне вызначаць сэнсава-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці займеннікаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Выбар сярод прыведзеных сцвярджэнняў правільных, вуснае паведамленне пра займеннік як частціну мовы; знаходжанне ў тэксце займеннікаў, вызначэнне іх разрадаў; чытанне тэксту з выбарам патрэбнай формы займеннікаў <i>цябе — табе, сябе — сабе</i> , вызначэнне разрадаў займеннікаў; выпраўленне граматычных памылак, звязаных з ужываннем займеннікаў; вызначэнне сэнсава-стылістычнай ролі займеннікаў у тэксце; марфалагічны разбор займеннікаў	§ 35, 36, практ. 311

1	2	3	4	5	6
42	Дзеяслоў: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Формы дзеяслова. Правапіс асабовых канчаткаў дзеясловаў	1	Узнавіць і пашырыць веды пра дзеяслоў як часціну мовы, формы дзеяслова, ужыванне дзеясловаў з суфіксамі -ава- (-ява-), -ірава- (-ырава-), асабовыя канчаткі дзеясловаў, акцэнталагічныя нормы пры ўтварэнні спрагальных формаў дзеясловаў. Удасканалваць уменні знаходзіць у тэкстах асабовыя і асобныя формы дзеяслова, утвараць ад дзеясловаў патрэбныя формы, правільна ўжываць іх у маўленні, адрозніваць канчаткі дзеясловаў абвеснага і загаднага ладу, захоўваць акцэнталагічныя нормы пры ўтварэнні спрагальных формаў дзеясловаў, правільна ўжываць у маўленні дзеясловы з суфіксамі -ава- (-ява-), -ірава- (-ырава-), рабіць марфалагічны разбор дзеясловаў. Развіваць уменне вызначаць сэнсава-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці дзеясловаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Складанне плана вучэбнага тэксту пра асабовыя і асобныя формы дзеяслова; выкананне тэставых заданняў; знаходжанне ў тэксце дзеясловаў, вызначэнне іх пачатковай формы, трывання і часу; запіс прыказак з ужываннем дзеясловаў у патрэбнай форме; знаходжанне ў тэксце дзеясловаў прошлага часу, утварэнне ад іх формаў умоўнага ладу; спісванне сказаў з заменай формаў дзеясловаў; спісванне сказаў з выбарам патрэбных канчаткаў дзеясловаў; складанне сказаў з дзеясловамі з суфіксамі -ава- (-ява-), -ірава- (-ырава-) (<i>буксаваць — буксіраваць, камандаваць — камандзіраваць і пад.</i>); знаходжанне ў тэксце дзеясловаў, іх характарыстыка з апорай на табліцу; характарыстыка сэнсава-стылістычнай ролі дзеясловаў у тэкстах мастацкага і навуковага стыляў; марфалагічны разбор дзеясловаў	§ 37, 38, практ. 323

1	2	3	4	5	6
43	Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як асобныя формы дзеяслова. Утварэнне, ужыванне і правапіс дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў	1	Сістэматызаваць і пашырыць веды пра дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як асобныя формы дзеяслова, іх марфалагічныя прыметы, правільны выдзялення на пісьме дзеепрыметнікавага і дзеепрыслоўнага зваротаў. Развіваць уменні знаходзіць у тэкстах дзеепрыметнікі і дзеепрыслоўі, утвараць і ўжываць у маўленні ўласцівыя беларускай мове дзеепрыметнікі, дзеепрыслоўі; карыстаючыся рознымі прыёмамі, перакладаць з рускай мовы на беларускую тэксты з нехарактэрнымі для беларускай мовы формамі дзеепрыметнікаў. Удасканалваць уменне рабіць марфалагічны разбор дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Параўнанне агульнага значэння, марфалагічных прымет і сінтаксічнай ролі дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў з апорай на табліцу; размежаванне прыметнікаў і дзеепрыметнікаў, ужытых у тэксце; вуснае паведамленне з апорай на схемы аб правілах выдзялення на пісьме дзеепрыметнікавага і дзеепрыслоўнага зваротаў; тлумачэнне правіл пастаўкі знакаў прыпынку ў сказах з дзеепрыметнікавымі і дзеепрыслоўнымі зваротамі; выпраўленне памылак, дапушчаных пры ўтварэнні і ўжыванні дзеепрыслоўяў; пераклад тэксту з рускай мовы на беларускую; марфалагічны разбор дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў	§ 39, 40, практ. 334
44 45	Кантрольны падрабязны пераклад тэксту	2	Удасканалваць уменне падрабязна перакладаць тэкст з захаваннем яго жанрава-стылістычных і моўных асаблівасцей: раскрываць тэму і асноўную думку тэксту; паслядоўна перадаваць падзеі, логіку і кампазіцыю тэксту-арыгінала; выкарыстоўваць моўныя сродкі ў адпаведнасці з камунікатыўнай задачай		

1	2	3	4	5	6
46	Прыслоўе: агульнае значэнне, марфалагічныя прыметы, сінтаксічная роля. Разрады прыслоўяў па значэнні. Утварэнне формаў ступеней параўнання якасных прыслоўяў	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды аб прыслоўі як часціне мовы, разрадах прыслоўяў, ступенях параўнання прыслоўяў. Удасканальваць уменні знаходзіць у сказах і тэкстах прыслоўі, утвараць ад якасных прыслоўяў формы ступеней параўнання і правільна ўжываць іх у маўленні, адрозніваць вышэйшую ступень параўнання прыслоўя ад вышэйшай ступені параўнання прыметніка, рабіць марфалагічны разбор прыслоўяў. Развіваць уменне вызначаць сэнсава-стылістычную ролю і тэкстаўтваральныя магчымасці прыслоўяў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад марфалагічных норм	Вуснае паведамленне аб прыслоўі як часціне мовы; знаходжанне ў тэксце прыслоўяў, вызначэнне іх разрадаў паводле значэння, утварэнне ад прыслоўяў формаў ступеней параўнання; знаходжанне памылак ва ўжыванні формаў ступеней параўнання прыслоўяў і прыметнікаў; марфалагічны разбор прыслоўяў	§ 41, 42, практ. 342
47	Утварэнне і правапіс прыслоўяў	1	Сістэматызаваць і пашырыць веды пра спосабы ўтварэння прыслоўяў, правапіс прыслоўяў разам і праз злучок, правапіс спалучэнняў, блізкіх да прыслоўяў. Развіваць уменні ўтвараць прыслоўі ад слоў розных часцін мовы, правільна пісаць прыслоўі і спалучэнні, блізкія да прыслоўяў	Вуснае паведамленне пра спосабы ўтварэння прыслоўяў з апорай на прыклады (<i>весела</i> ← <i>вясёл-ы</i> , <i>назаўтра</i> ← <i>заўтра</i> , <i>злева</i> ← <i>лев-ы</i> і да т. п.); утварэнне прыслоўяў ад слоў розных часцін мовы (<i>голас</i> — <i>уголас</i> , <i>пусты</i> — <i>упустую</i> , <i>першы</i> — <i>спярша</i> і да т. п.); вуснае паведамленне аб правапісе прыслоўяў разам і праз злучок, правапісе	§ 43, практ. 345

1	2	3	4	5	6
				спалучэнняў, блізкіх да прыслоўяў, з апорай на прыклады (<i>наперад</i> , <i>па-бацькоўску</i> , <i>без разбору</i> і да т. п.); напісанне слоўнікавага дыктанта	
48	Прыназоўнік, злучнік як службовыя часціны мовы. Разрады прыназоўнікаў, злучнікаў. Правапіс прыназоўнікаў, злучнікаў	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды аб прыназоўніку і злучніку як часцінах мовы, іх разрадах, правапісе прыназоўнікаў і злучнікаў, ужыванні прыназоўнікаў у словазлучэннях, якія адлюстроўваюць асаблівасці кіравання ў беларускай мове. Развіваць уменні знаходзіць у тэкстах прыназоўнікі і злучнікі, адрозніваць вытворныя прыназоўнікі ад слоў самастойных часцін мовы, падпарадкавальныя злучнікі ад злучальных слоў, правільна пісаць прыназоўнікі і злучнікі, ужываць у маўленні прыназоўнікавыя словазлучэнні ў адпаведнасці з граматычнымі нормамаі, рабіць марфалагічны разбор прыназоўнікаў і злучнікаў. Развіваць здольнасць выяўляць у сваім і чужым маўленні адхіленні ад граматычных норм	Вуснае паведамленне пра разрады прыназоўнікаў з апорай на схему; знаходжанне ў тэксце словазлучэнняў з вытворнымі і невытворнымі прыназоўнікамі, іх размежаванне, характарыстыка злучнікаў, ужытых у тэксце, з апорай на табліцу; размежаванне падпарадкавальных злучнікаў і злучальных слоў, знаходжанне ў тэксце злучальных злучнікаў розных відаў; вуснае паведамленне аб правапісе прыназоўнікаў з апорай на прыклады (<i>з-пад страхі</i> , <i>перада мною</i> , <i>са школы</i> , <i>ва ўніверсітэце</i> , <i>на чале з камандзірам</i> і да т. п.); вуснае паведамленне пра ўжыванне прыназоўнікаў у словазлучэннях і сказах з апорай на прыклады (<i>жартаваць з брата</i> , <i>хварэць на ангіну</i> , <i>два разы на тыдзень</i> і да т. п.); пераклад з рускай мовы на беларускую словазлучэнняў тыпу <i>напісаць по адрэсу</i> , <i>пойти за черникой</i> , <i>в трёх шагах от беседки</i> і пад.; марфалагічны разбор прыназоўнікаў і злучнікаў	§ 44, 46, практ. 349

1	2	3	4	5	6
49	Часціца як службовая часціна мовы. Разрады часціц. Выклічнік. Правапіс часціц, выклічнікаў. Ужыванне часціц не і ні . Правапіс не (ня) , ні з рознымі часцінамі мовы	1	Узнавіць і пашырыць веды пра часціцу і выклічнік як часціны мовы, іх ролю ў арганізацыі маўлення. Сістэматызаваць веды аб ужыванні часціц не і ні , правапісе не (ня) , ні з рознымі часцінамі мовы. Удасканалваць уменні знаходзіць у тэкстах часціцы і выклічнікі, правільна пісаць часціцы і выклічнікі, адрозніваць значэнне часціц не і ні , правільна пісаць не (ня) , ні з рознымі часцінамі мовы, рабіць марфалагічны разбор часціц	Складанне схемы «Разрады часціц»; знаходжанне ў тэксце часціц розных разрадаў, выклічнікаў; вуснае паведамленне аб правапісе часціц і выклічнікаў з апорай на прыклады (<i>заўважыў бы, казаў жа, нарэшце-такі</i> і да т. п.); вуснае паведамленне пра ўжыванне часціц не і ні з апорай на схему; устаўка ў сказы часціц не і ні ; вуснае паведамленне пра ўжыванне спалучэнняў <i>не што іншае, як, не хто іншы, як; нішто іншае не; ніхто іншы не</i> ; запіс сказаў са спалучэннямі <i>не што іншае, як, не хто іншы, як; нішто іншае не; ніхто іншы не</i> ; фармулёўка правіл напісання не са словамі з апорай на прыклады; тлумачэнне правапісу слоў з не (ня) ; марфалагічны разбор часціц	§ 45, 46, 47, 48, практ. 363
50	Кантрольная тэставая работа	1	Выявіць узровень засваення моўнай і маўленчай тэорыі, сфарміраванасці моўных і камунікатыўных уменняў і навыкаў		

1	2	3	4	5	6
Падагульненне і сістэматызацыя вивучанага (1 гадзіна)					
51	Падагульненне і сістэматызацыя вивучанага	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды, удасканалваць уменні і навыкі па вивучаных раздзелах і тэмах курса мовы. Замацаваць уменні рабіць розныя віды моўнага разбору, мэтанакіравана і свядома ўжываць у вусным і пісьмовым маўленні моўныя адзінкі з улікам пэўнай камунікатыўнай задачы. Развіваць граматычны лад маўлення, узбагачаць слоўнікавы запас, удасканалваць культуру маўлення	Адказы на кантрольныя пытанні, выкананне кантрольных заданняў; вызначэнне ў тэкстах марфалагічных сродкаў, характэрных для розных тыпаў маўлення; вызначэнне вобразных сродкаў, выкарыстаных у паэтычным тэксце; напісанне розных відаў навучальных дыктантаў і пераказаў; выкананне тэставых заданняў	
52 53	Рэзервовыя гадзіны	2			